METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁÐÐEHUS

23.1.2023

MH 10246/2022

Niklas Björkqvist
Metsähallitus Metsätalous Oy

Ympäristövaliokunta
Eduskunta

Viite
Ympäristövaliokunnan asiantuntijakuuleminen 19.1. asiasta HE 308/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta.
Edustaja Hurun kysymys koskien jatkuvan kasvatuksen havaintoaluetta: Onko alueellisesti vastaavissa olosuhteissa olevaa tutkimusaluetta ja mikä on sen negatiivinen merkitys tutkimukselle, jos alue poistuu tutkimuskäytöstä?

Kirjallinen vastaus edustaja Hurun kysymykseen.

Metsähallitus Metsätalous Oy:n vuonna 1999 perustamat kolme jatkuvan kasvatuksen havaintoaluetta on sijoitettu eri maantieteellisille alueille; Rautavaara Pohjois-Savoon, Suomussalmen Pirttivaara Kainuun ja Koillismaan rajamaille ja Savukosken Tulppio Metsä-Lappiin. Alueet sijaitsevat kasvuolosuhteiltaan ja ilmastoltaan erilaisilla alueilla eivätkä tältä osin ole korvattavissa keskenään.

Vastaavanlaisia laajoja jatkuvan kasvatuksen käytäntöä palvelevaan tutkimukseen ja käytännön kokemusten keräämiseen varattuja alueita ei ole Metsähallituksella tai muillakaan tahoilla Suomessa.

Luonnonvarakeskuksen jatkuvan kasvatuksen tutkimuskohteet ovat selvästi pienempiä ja varattu tutkimusta varten eikä niissä harjoiteta laajalla alueella käytännön metsätaloutta. Lisäksi ne sijaitsevat pääasiassa eteläisessä Suomessa ja ovat kuusivaltaisia. Myös Pohjois-Suomessa on koealueita, mutta ne ovat, kuten edellä on mainittu, tutkimusalueita ja kooltaan selvästi pienempiä.

Jatkuvan kasvatuksen havaintoalueet on perustettu pinta-alaltaan laajoina, jotta saadaan maisematason tietoa jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn vaikutuksesta metsätalouteen, virkistyskäyttöön, riistaan ja monimuotoisuuteen. Havaintoalueet on jaettu seitsemään käsittelyvyöhykkeeseen, josta kullakin käytetään tiettyä peitteisen metsätalouden hakkuutapaa ja hakkuun voimakkuutta; poimintahakkuu 1) voimakkaana, 2) normaalina ja 3) lievänä, pienalakasvatus 4) tiheä ja 5) harva, 6) suojuspuukasvatus ja 7) hybridi.

Tutkimuksen, seurannan ja käytännön operatiivisen toiminnan kokemusten keräämisen kannalta on tärkeää, että myös käsittelyvyöhykkeet itsessään ovat riittävän laajoja maisematason tarkasteluihin.

Metsähallitus Metsätalous Oy
PL 1319
FI-96101 Rovaniemi, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 2752751-5

Rautavaaran havaintoalue on kooltaan n. 5 000 hehtaaria ja käsittelyvyöhykkeet kooltaan keskimäärin n. 700 hehtaaria. Käsittelyvyöhykkeet ovat yhtenäisiä kuten koko havaintoalue.

Hallituksen esityksen mukainen rajaus Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamiselle halkaisisi jatkuvan kasvatuksen havaintoalueen kahtia ja leikkaisi siitä pois n. 1 300 hehtaaria. Havaintoalue jakautuisi kahteen toisistaan erillään olevaan osaan, joista eteläinen olisi kooltaan vain n. 250 hehtaaria eikä se enää vastaisi pinta-alaltaan muita käsittelyvyöhykkeitä ja olisi epävarmaa voitaisiinko tätäkään osaa enää hyödyntää havaintoalueessa.

Havaintoalueen seitsemästä käsittelyvyöhykkeestä neljästä leikkautuisi alueita pois, mikä muuttaisi oleellisesti alkuperäistä havaintoalueen vyöhykejakoa.

Luonnonvarakeskus on perustanut havaintoalueelle edustavan kestokoealaverkoston, jonka avulla tutkitaan puuston kehitystä ja metsiköiden taimettumista poiminta- ja suojuspuuhakkuussa sekä pienalakasvatuksen pienaukotuksissa. Kestokoealoja on yhteensä 18 kappaletta. Osa kestokoealoista sisältää useampia eri tavalla käsiteltyjä koeruutuja. Luonnonvarakeskus on valinnut kestokoealojen paikat ja suorittanut mittaukset.

Luonnonvarakeskuksen kestokokeista kahdeksan jäisi kokonaan ja yksi osittain laajennuksen alle. Tämä vaikuttaisi laajennusesityksen ulkopuolelle jäävienkin koealojen käyttökelpoisuuteen, koska tilastollisiin analyyseihin vaadittavia toistoja menetettäisiin.

Nämä kaikki menetykset jatkuvan kasvatuksen havaintoalueessa johtaisivat siihen, että havaintoalueelle asetettuja tavoitteita ei enää saavutettaisi riittävästi ja havaintoalueen jatkaminen ei olisi enää perusteltua.

Jatkuvan kasvatuksen havaintoalueella tavoitteena on

- saada tietoa peitteisen metsätalouden laajamittaisesta käytöstä operatiivisella tasolla ja erityisesti mäntyvaltaisissa metsissä
- kerätä tietoa metsätalouden harjoittamisen kannattavuudesta
- kehittää suunnittelun, metsänhoidon ja puunkorjuun osaamista peitteisessä metsätaloudessa
- oppia tunnistamaan peitteisen metsätalouden tehokkaimmat soveltamistavat ja kannattavimmat soveltamiskohteet
- parantaa tietämystä peitteisen metsänkäsittelyn hakkuutapojen tuhoriskeistä
- Luonnonvarakeskuksen kanssa yhteistyössä kerätä tietoa kestokokeilla puuston kehityksestä ja taimettumisesta eri hakkuutavoin käsitellyissä metsiköissä ja erilaisilla maanmuokkausmenetelmillä
- seurata riistakantojen vaihtelua havaintoalueelle perustetulla riistakolmiolla
- saada tietoa metsien eri käyttömuotojen ja monimuotoisuuden yhteensovittamisesta
- kerätä tietoa Metsähallituksen ilmasto-ohjelman käyttöön, seurannassa on mm. hiilinielujen, puuston määrän ja hiilivarastojen kehitys.

Metsähallitus Metsätalous Oy
PL 1319
FI-96101 Rovaniemi, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 2752751-5

Havaintoalueen loppuminen johtaisi siihen, ettei tätä havaintoalueen tuottamaa tietoa jatkuvasta kasvatuksesta laajoilla alueilla vastaavanlaisissa kasvuolosuhteissa saataisi.

Rautavaaran havaintoalue on kolmesta alueesta eteläisin ja saavutettavuudeltaan helpoin, joten se palvelee laajimmin menetelmästä kiinnostuneita. Metsäkartanon kurssikeskuksen läheisyys tarjoaa majoitus- ja ruokailumahdollisuuden mikä edistää alueen käyttöä havaintokohteena. Rautavaaran havaintoalue palvelee kasvimaantieteellisen sijaintinsa ansiosta erityisesti myös yksityismetsätalouden tarpeita.

Lukuisat ryhmät ovatkin käyneet tutustumassa havaintoalueeseen. Havaintoalue on herättänyt myös kansainvälistä kiinnostusta ja ulkomailta on käynyt kiinnostuneita tutustumassa alueeseen. Havaintoalueen lopettamisen myötä menetettäisiin yksi sen merkittävä hyöty eli puuston ja maiseman kehityksen seuraaminen pitkällä aikavälillä, mistä myös moni alueeseen tutustunut taho on kiinnostunut.

Metsähallitus on panostanut yhteiskumppaneidensa kanssa havaintoalueen tutkimustoiminnan käynnistämiseen ja kehittämiseen useita satojatuhansia euroja, mitä panostusta menetettäisiin.

Niklas Björkqvist
Metsähallitus Metsätalous Oy

Metsähallitus Metsätalous Oy
PL 1319
FI-96101 Rovaniemi, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 2752751-5